

Lea Fatur: Volčji davek.

PRAGOZDI, močvirja in neobljudeni svet — to je bil v preteklih stoletjih dom zverin. Njih oblika in velikost se nam zdi dandanes neverjetna. Človek, ki se je hotel naseliti ob gozdu, ob močvirju, je moral poprej pokončati zveri. Tudi niso prazne pravljice o krilatih zmajih, o kačah velikankah in o volkovih mesarjih. Koliko mest in trgov je nastalo šele potem, ko je ubil pogumen vitez zver, ki je požirala vse živo, kar ji je prišlo v bližino. Od vsega tega hudega nam je ostala danes le še volčja nadloga, ki je zlasti močna po ruskih in sibirskih gozdovih. Tudi se še ni zatrla po Slavoniji in dalje doli, kjer so še veliki gozdovi — celó še pomnožila se je po svetovni vojni. Kako huda je bila ta nadloga v starih časih po Angleškem, nam priča ukaz kralja Edgarda, ki je naložil leta 973. svojim podkraljem dolžnost, da mu morajo poslati letno vsak po 300 volčjih glav.

Stari zapiski poročajo o tem tole: V severnih močvirnih delih angleških grofij so se pomnožili volkovi strahovito. V Valeški grofiji so prihajali kar v čredah na ravnine. Uničili so cele črede živine. Spustili so se tudi v vasi in podavili otroke ter odrasle. In volk, ki je okusil človeško meso, ni maral potem več za drugega. Strah pred volkom je bil tedaj tak, da so zapuščali ljudje vasi in da so ostala polja neobdelana. Že tedaj je nastala pravljica o volku-mesarju, ki ga ne zadene nobena puščica.

V tej veliki sili so šli kmetje h kralju Edgarju in ga prosili pomoči.

Kralj Edgar je bil tedaj ravno v Chestru, kamor je bil pozval vse podkralje in plemiče, ki so imeli od njega posestva v užitku, da mu ponovijo s prisego svojo zvestobo. Tu je skrbel kralj, da pokaže svojo moč in bogastvo. Razkošne veselice so omamljale plemstvo. Imenitno so peli potujoči pevci na vožnji po reki Dee, ki loči Angleško od Valeške grofije — o vožnji v ladji, pregrnjeni z zlatotkanimi preprogami. In sam kralj je bil krmar te ladje. Osem podkraljev je veslalo. Bili so ogrnjeni v kraljevske plašče, na glavah so imeli zlate krone, na rokah zlate zapestnice, in tako so vozili svojega vrhovnega kralja.

Po končani vožnji je bila velika gostija. Na to so prispeli kmetje, ki so prosili Edgarja, za pomoč. Kralj ni verjel, da bi bila volčja nadloga tako velika, saj ni bilo v gozdovih poleg njegove prestolnice nobenih volkov, vendar so se ob zori drugega dne napotili vsi kraljevi gostje na volkove. Vsak je imel zeleno obleko, srebrn tulec, puščice in zlat rog. Kraljevski znak je pa nosil samo Edgar, krono in dragoceno obročnico.

Sto krepkih lovcev in celo krdelo izbranih psov je spremljalo goste. Kralj Edgar se je na žalost prepričal, da so pritožbe kmetov prav upravičene. Že prvi dan so ubili tu več volkov ko v drugih gozdih celo leto. Drugi dan so razmesarili volkovi več lovskih psov in ranili nekaj lovcev, tretji dan pa niso hoteli psi več iz hleva. Pa tudi lovci sami bi radi počivali. Toda prihitel je kmet, se vrgel na kolena pred Edgarja in tožil, da je prilomastil zverski volk, posebno močan in velik, v pastirsko kočo in raztrgal ondi pastirja, ženo in otroke. Gostom se je zasmililo trpeče ljudstvo. Edgar je pozval lovske tovariše, naj gredo brez psov z njim vred za volkom, in je položil svojo obročnico na mizo kot darilo tistemu, ki ubije tega volka.

Kraljevski lovci so se res zapodili v gosti gozd. Zverina se je pa poskrila in psov ni bilo, da bi jo izsledili in preganjali. Edgar je svetoval, naj išče volka vsak lovec zase. Ločil se je od tovarišev, zablodil daleč v šumo, da ni nihče več odgovarjal na klic njegovega roga. Tedaj se je prepustil volji svojega konja. Ta ga занese izven gozda na kraj, kjer loči potoček grofiji Chester in Seropvil. Na tem kraju je zagledal kralj širo no pšenično polje in ob njem dečka, ki je žel, tik ob potoku se je pa igrala desetletna deklica z malim otrokom. Onstran potoka je pa prihajal volk, tako velik, kakršnega kralj še ni videl. Bil je tako besen in divje naježene rdečkaste dlake in rdeče žarečih oči, da je še kralja stresel mraz. Volk-mesar se je pripravlj al na skok preko potoka — na otroka, katera je že požiral z očmi. Deklica je zavpila, in tedaj je prihitel deček, majhen in slaboten, pa se je postavil s svojim srpom pred deklico. Toda kaj bo opravil proti volku s svojim bore orožjem? Volk se je pognal v skok ... Kar prifrči puščica in se zabode volku v oko — volk pade, se premetava ... Otroci se ozirajo po rešilecu, ki prijezdi, skoči s konja in potegne svoj lovski nož. Prijazno vpraša dečka: »Čigav pa si, mali junak?« Deček pove, da je sin svobodnjaka, lastnika tega polja, in da je bil prepričan, da ubrani dete in svojo sestrice s srpom. Pomaga potem kralju odrezati in natak niti volčjo glavo na kol. Nato pelje kralja v hišo za poljem, in tam je bil trudni in lačni kralj pogoščen.

Drugi plemiči so se tedaj zbirali okrog mize v Chestru. Bil so nejevoljni, ker so prišli praznih rok domov. Kralj začujejo klice veselja in zagledajo kralja Edgarja z volčjo glavo na visokem kolu, poleg njega pa stopa deček v kmečki suknji.

»Kaj pravite, tovariši,« se je postavil Edgar, »ali sem zasluž il darilo?«

»Tvoje je!« so zaklicali podkralji enodušno.

»Če je moje,« je rekel kralj in mignil dečku, da stopi pred plemiče, »če je moje, podarim vse to junaku, ki je hotel braniti s srpom dvoje otrok pred zverskim volkom. Povzdignem ga tudi v plemiški stan in srp mu dam v grb.«

Veselo so pritrdili plemiči kralju Edgarju. Pri večerji je sedel novi mali plemič poleg kralja. V razgovoru so prosili kralja Edgarja, naj bi jim preložil visoki davek draguljev in zlata, ki so ga dajali kralju vsako leto. Edgar je res spremenil ta davek tako, da mu je moral vsak podložni podkralj poslati na leto 300 volčjih glav.

Uspeh tega davka je bil tolik, da ni bilo v par letih več nobenega volka na Angleškem.